

lyts mantsje

ûntdekkingsreizger rint oer rêgen
set sich djip ûnder de grûn
wachtet waakst tusken safolle
frjemd ferskaat fan rûne knollen
krekt sa eigen, bin 't ek star

wol leaver wat oars opdolle
fynt folslein in readbrún búkje
oangroeid boltsje as in holle
skonken en earms sprute derút
libbet it ierappelmantsje

tanja van abbema

Onthoold

-Stellingwarfs

In mien onthoold he'k een plaetien
drie kleine maegies op 'e kni'jen in 't grös.

Beppe knipte een half vergaone rooie buusdoek an repies
heit snee stokken uut een oolde jute zak
mem offerde een kaortien zwat stopgaoren
pake zorgde veur et körfien mit
een stokmennig krielties
pattie wat dikker
drie hiele, mooie, grote eerpels
nog wat stokkies en ofstreken lucifes hoolties.

Froonsende gezichies et komt d'r op an
sekuur prikken
aarms en bienen kriegen hanen en voeten
els koppien twie lucifes ogies
zwat stopgaoren haor
et heufd op 'e rompe
mit zorg in de kleren.

Och poppien, lief eerpelpoppien
mit zwat haor, rooie rok en jute jak
wat hewwe wille mit mekaander.

Roely

Aerpels

-Achterhoeks - Barchem

Ik buug mien heufd,
bie een graf,
waor ik wel is langslope.
Ik buug,
veur een olden man,
al lang elene, aoverlene.

Ik roek weer, de rottende barg,
van vaders aerpel oogst.
Ik zee nog mien mooders ogen.
En tussen het zeuken en krabben,
was het wetten.
Dat winter waren der gin aerpels,
um te etten.

Een stotkaore met peerd
en een olden man.
Van wied, familie van.
Den van zien kleinen oogst,
op een kolden dag,
belangeloos een veurraad,
in onze koele brach.

Dus buug ik,
noe nòg mien heufd,
veur een winter wat te etten.
En bun nao zeventig jaor,
dee aerpels,
dèn man,
nooit vergetten.

Hermien Bannink

Bildtstar is ôns irpel
Smaaklik en heel goed fan deugd
Het 't faandel hoog

De grônd is mullig
Poaters sitte d'r weer in
Wachte op 'e oogst

Spunta 'n topper
Foor boer en ok foor eksport
Elk het syn profyt

Ons Bildtse irpels
Waar, niet glazig op 'e pan
Fijn fan smaak en deugd

Sytse Buwalda

Bron van leven

Schimmelige zorgenkindjes, die uitheemse knollen
van nachtschade, mottige daghap voor de have-nots
het best bedolven onder jus of druipsaus

maar ook: uit gif herrezen zetmeelwonder, 's werelds
vierde voedselbron, culinair in rösti en roti en als dampend
gouden knisperberg waarover weelderige mayonaise vloeit -

Steken in vale jutezakken hun loten de kop weer op, paarsig
woekerend over hun grijsgerimpelde afkomst, smachtend naar
bestaansgrond, zelfregie? Dan is bijna de lente daar!

Job Degenaar

BAKSPIKERE

Ik slaan 'n spiker in 'n houtene bak.

Ik slaan 'n spiker in 'n houtene bak, omdat 'n baklatsy stikken is.

Omdat 'n baklatsy stikken is.

Omdat 'n baklatsy stikken is, slaan ik 'n spiker in 'n houtene bak.

Ik slaan 'n sijlatsy fan 'n ândere bak.

Ik slaan 'n sijlatsy fan 'n ândere bak en spiker him op de stikkene bak.

De stikkene bak is nou weer heel.

De stikkene bak is nou weer heel, omdat d'r 'n ânder sijlatsy op sit.

Omdat d'r 'n ânder sijlatsy op sit.

Omdat d'r 'n ânder sijlatsy op sit, is de stikkene bak weer heel.

Ik leeg 'n sakky irpels in 't bakky.

Ik leeg 'n sakky irpels in 't bakky, omdat de bak weer heel is.

Ik loop met 't bakky na de tún.

Ik loop met 't bakky na de tún en set de irpels in 'n ruchy.

Omdat 't houtene bakky nou maakt is.

Omdat 't houtene bakky nou maakt is, set ik de irpels in 'n ruchy.

'n Houten bakky waar goud wirrig.

'n Houten bakky waar goud wirrig, maar nou gyn stúvver meer.

Ik slaan 'n spiker in 'n houtene bak.

Ik slaan 'n spiker in 'n houtene bak.

Hein Jaap Hilarides

Bildts goud

At je op 't Bildt opgroeie
dan is d'r statistys besien 'n groate kâns
dat je alle dagen irpels krije
soa as Rooie Star, Bildtstar of Borgers

Goud in 'e pan

Koke, stampe, prakke, opbakke
't kin allegaar
want 'n irpel fan 't Bildt
is solide fan smaak en soepel in gebrúk

Goud in 'e pan

Dan riist fansels wel de fraag
at irpelmoeëns ok toeslaan kin
seker at je fan 't Bildt emigrere.
dan komme de irpelrassen minder in 't fizier

Goud in 'pan

Maar: feerder fan huus en hiem
worre die gewoane irpels heel spesjaal
en dan te bedinken dat deuze rassen
eand 1600 út Súd-Amerika kommen binne.

Goud in 'e pan!

Titia Lont

Twee haiku

-Hogelaands

Eerappels, mous, worst
en zuite siepels: stampot
Keunegsmoal veur mie

Petat mit majo
Goldgeel gelok oet mien jeugd
Schept ien n puntpuut

Reinder van der Molen

Eerpelvreters

-Stellingwarfs

Oei, een zak eerpels zag ik staon
Half vervreten, half vergaon
in 't hokke huzen
ratten en muzen
we weren him vergeten
beesten hadden d'r van vreten
et was me wat
daor lag een dooie rat

Marijke Ponne

Bildtstar

over secuur in voorjaar door boeren grafisch geëtste akkers
en daarna langzaam in morgenzon het ochtenddauw verleid
tot een groene fluwelen gloed die zacht tot deken spreidt
dan juichen gestrekte velden van paars en wit bloeiend blij
herinnerend aan eigenheimers en Bildtse eigengereidheid

daarna oogsten in zomerstof, oogsten van goudgele glorie
uit land met hand gemaakt een nieuwe oogst gebaard
sterk en onverwoestbaar als de poter en eigenwijs van aard
aardappelen rijk, vruchtbaar en voedzaam als de klei zelf
waarin het karakter en de ziel van de Bilkert wordt bewaard

verwelkomd en kruimig kind van Winda en Saturna
vanaf klei woest en bar wordt de wereld gevoed en verrijkt
de trekker kerft diepe sporen in een weggetje dat de kar beslijkt
met gedragen trots haalt men de oogst voor de nacht binnen
als in de Bildtse avondschemer de rode gloed van de Bildtstar prijkt

Graaf van Medwert

*I have eaten
the plums
that were in
the icebox*

William Carlos Williams

grientetún

yn it siedend skaad
myn skuon fansiden slein
hokker kant sil it út

de brune piterseelje

ik knyp de eagen ta
is takomst dy deade mich
dy ferdrûge dream

de stoffige biezelok

en it slaad sakket slûch
as ik it iten snij

sykhelje

de ierdappels
sean en iiskâld
mei twa aaien
fan de bioboer
mei wat sâlt
fan it waad
en achterdyks
de boerebûter

dwers

dy middei hinget swier op it hûs om
de rook fan ferbakt fleis waait oan

de ûnheilsprofeet set útein

hy ferskynt op de westhoek
tusken de fjilden mei ierdappels

hy hat de honger yn 'e hals
hy praat fan reinige riten
fan wat allegear wol net komme kin

mar noait net komt

ik set it iten op 'e tafel
ferdream tsjin de stream yn

Albertina Soepboer

Wrâldske jirappel hjirappel

libben lang jirappels frette gjin stap mear fersetse oant ik wer myn tosken
yn in hjirappel kin sette sette kin is better
wêrom bewarje foar letter bewarje him foar letter de jirappel smakket
better nei thúskomst fan in lange tocht hie net tocht dat er sa fier wei
komme moast

Peru Sina the potato international
worldwide wearelds wrâldsk
dy jirappel dy hjirappel
globetrotter ierdewrotter

sykje dyn jirappel en kies
dyn favorite modder mei kalium koalhydraten stoffen lykas memmes
molke

in soarte fan kulturele ferbyntenis yn kultuerhistoarise boaiem fan
skiekundige eksperiminten
krachtich sied fan exploration

mei de jirappel is 't net mis in aardige skiednis ast dat mar witst wist it
mar wêr't sa'n hjirappel hjir dan al net goed foar is

jirappel hjirappel wat hiesto tocht?

Ilse Vos

Poëzy fan it nut

In ierappel kinst net ferheffe, sa'tst dat mei in beamfrucht al kinst, nut ynstee fan in flaubyt. Al soest safolle moaie wurden brûke foar de klaaigrûn dêr't er groeit, it is neat yn tsjinstelling ta himels fan blossem.

Mar wa hat it oer ferheffen?
Poëzy fan it nut hat neat oan moaipraterij.
De ierappel hat ek neat oan moaipraterij.

Dy lêste neakene wierheid hat harnassen oan fan in bulte hurde wurden oer biodiversiteit en pestisiden. De hoopfolle hân fan poëzy brekt miskien troch de ferdigening hinne. Al is poëzy gjin wapen, earder in bestridingsmiddel tsjin sy dy't tsjin har binne, in soarte fan lym. .

Mar ek dat moastst net ferhearlikje, want tink derom, as de wyn fergiftige wurden te hearren krijt, waaie dy sa de sleat oer. En dan stiet de biologyske boer net mei syn poëzybondel yn 'e hân te razen nei de oare kant.

Eelke Veltman

IERDAPPELITERS

boppegrûns bloeisto
oant de ierappelboeren
dyn lof platspuitsje

ûndergrûns groeisto
oant de ierappelroaiers
dyn knollen dolle

yn 'e mûle wachtetst
oant de ierappeliters
har honger stilje

POTATO EATERS

blooming above ground
till the potato farmers
pipe your leaves stone-dead

growing under ground
till potato harvesters
dig up your tubers

waiting in the mouth
till the potato eaters
will still their hunger

Griet Westra